

«Η ενδικοφανής διαδικασία στο στάδιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Κριτική αποτίμηση»

ΧΡΗΣΤΟΣ Π. ΔΕΤΣΑΡΙΔΗΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ Δ.Π.Θ.

1.- Γενικά - Η Οδηγία 89/665/ΕΟΚ

Στο ευαίσθητο και ιδιαίτερα σημαντικό χώρο των διαδικασιών για την σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ο δικονομικός νομοθέτης προέβλεψε εκτός από τις διατάξεις περί έννομης προστασίας και διαδικασίες σχετικά με το διοικητικό αυτοέλεγχο των πράξεων της αναθέτουσας αρχής. Ωστόσο το θέμα που ανακύπτει και προκαλεί γενικότερο προβληματισμό στη θεωρία είναι αν και κατά πόσο το υπάρχον σύστημα της ενδικοφανούς προσφυγής στο προσυμβατικό στάδιο επιτελεί το λειτουργικό και ουσιαστικό ρόλο του σύμφωνα με τους σκοπούς του νομοθέτη¹.

Ο ενωσιακός νομοθέτης παράλληλα με τις Οδηγίες για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων από την πρώτη στιγμή θεώρησε αναγκαίο να προβεί σε ρυθμίσεις προκειμένου να καθιερώσει για τα κράτη μέλη κοινά και επαρκή μέσα, τόσο σε επίπεδο έννομης προστασίας, όσο σε επίπεδο ελέγχου των πράξεων της αναθέτουσας αρχής². Έτσι εξέδωσε την Οδηγία 89/665/ΕΟΚ³ της 21^{ης} Δεκεμβρίου 1989 που αποκλήθηκε και «δικονομική» οδηγία με την οποία επιδιώκεται η παροχή ομοιόμορφης και αποτελεσματικής δικαστικής

¹ **Ε. Πρεβεδούρου**, Οι ενδικοφανείς προσφυγές ως μέσον επιτάχυνσης της διοικητικής δίκης, ΘΠΔΔ 2013, σελ. 193 επ., **Σ. Κυβέλος**, Ειδικότερα ζητήματα «εφαρμογής» της ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής στην ελληνική έννομη τάξη, ΘΠΔΔ 2012, σελ. 312 επ., **Απ. Γέροντας**, Η παροχή αποτελεσματικής έννομης προστασίας στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, σε Τιμ. Τόμο ΙΙ Λ. Θεοχαρόπουλου – Δ. Κοντόγιωργα Θεοχαροπούλου 2009, σελ. 61 επ.

² **Δ. Ράικος**, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, 2014, σελ. 113 επ.

³ Στη συνέχεια ο ενωσιακός νομοθέτης εξέδωσε την Οδηγία 2007/66/ΕΚ η οποία τροποποίησε την 89/665/ΕΟΚ και με το νόμο 3886/2010 η πρώτη ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο. Η Οδηγία 89/665/ΕΟΚ μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Ν.2522/1997 (ΦΕΚ Α'178) ύστερα από την καταδίκη της χώρας με την ΔΕΕ 19-9-1996 Επιτροπή κατά Ελλάδα, υπόθ C – 236/95 και αφού διαπιστώθηκε ότι το εθνικό νομικό πλαίσιο για την προσωρινή δικαστική προστασία κατά το προσυμβατικό στάδιο δεν συμβαδίζει με τις ρυθμίσεις της οδηγίας 89/665/ΕΟΚ.

προστασίας στο προσυμβατικό στάδιο από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των αναθετουσών αρχών⁴. Στόχος της να λαμβάνονται, το συντομότερο δυνατόν και με την επείγουσα διαδικασία, προσωρινά μέτρα για να επανορθωθεί η εικαζόμενη παράβαση ή να αποτραπεί η περαιτέρω ζημία των θιγομένων συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που αναστέλλουν ή επιτρέπουν την αναστολή της διαδικασίας σύναψης της εν λόγω σύμβασης του δημοσίου ή της εκτέλεσης οποιασδήποτε απόφασης λαμβάνεται από τις αναθέτουσες αρχές. Η επιλογή για την τελική θέσπιση αποτελεσματικών και σύντομων μέσων προσφυγής κατά αποφάσεων αναθετουσών αρχών επαφίεται στα πλαίσια της δικονομικής αυτονομίας στα κράτη μέλη τα οποία είναι ελεύθερα να αποφασίσουν, είτε τη δημιουργία συστήματος δικαστικής επίλυσης των διαφορών, είτε τον συνδυασμό εξωδικαστικής και δικαστικής επίλυσης⁵.

Σε κάθε περίπτωση, πρωταρχικό μέλημα της οδηγίας και κατ'επέκταση του συνόλου των κρατών μελών της Ε.Ε., ανεξαρτήτως επιλογής του μέσου παροχής προστασίας, αποτελεί η ανεξαρτησία του οργάνου που θα κρίνει την ανοιγείσα διαφορά. Σύμφωνα με το ΔΕΕ, η έννοια της ανεξαρτησίας, είναι συμφυής προς το δικαιοδοτικό έργο και προϋποθέτει κυρίως ότι το οικείο όργανο έχει την ιδιότητα τρίτου έναντι της αρχής που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη με την προσφυγή απόφαση⁶. Κατά τη νομολογία, η έννοια αυτή έχει δύο πτυχές, την πτυχή, εξωτερικής φύσης που

⁴ Για την Οδηγία βλ. σχετικά **Κ. Ρέμελης**, Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του ΣΤΕ (ν.2522/97), 2000, **Σ. Βλαχόπουλος**, Όψεις της δικαστικής προστασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας,-το παράδειγμα του ν.2522/1997 για τα δημόσια έργα, 1998, **Α. Γέροντας**, Η προσωρινή δικαστική προστασία στα δημόσια έργα. Υπεροχή του δημόσιου συμφέροντος ή αποτελεσματική προστασία του πολίτη; ΔιΔικ 1997, σελ.1101 επ. (1109), **Απ. Γέροντας**, Η παροχή αποτελεσματικής έννομης προστασίας στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, όπ.π., σελ. 69 επ. **Χ. Χρυσανθακης**, Το δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας: οι πρόσφατες εξελίξεις στο πεδίο των διοικητικών συμβάσεων ΔιΔικ 1996, σελ.273 επ., **Χ. Μητκίδης**, Ο Ν. 3886/2010 για την παροχή προσωρινής προστασίας κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων - Η δικαιοδοσία, η αρμοδιότητα και η διαδικασία επίλυσης των διαφορών, ΘΠΔΔ 2011, σελ. 782 επ.

⁵ 14 κράτη-μέλη έχουν επιλέξει την ίδρυση Εξειδικευμένων οργάνων (Αυστρία, Κύπρος, Δανία, Εσθονία, Ισπανία, Κροατία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Τσεχία), ενώ άλλα κράτη μέλη έχουν επιλέξει τη δικαστική επίλυση διαφορών (Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Λιθουανία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο).

⁶ ΔΕΕ 19-9-2006, Wilson, υπόθ. C.506/04, ΔΕΕ 30-3-1993 Corbiau, υπόθ. C-24/92, ΔΕΕ 30-5-2002, Schmid, υπόθ. C-516/99,

προϋποθέτει ότι το οικείο όργανο προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη κρίση των μελών του ως προς τις διαφορές που υποβάλλονται στην κρίση του⁷ και την πτυχή της εσωτερικής φύσης που είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και σημαίνει την τήρηση ίσων αποστάσεων από τους διαδίκους και από τα αντιμαχόμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς και την απουσία κάθε συμφέροντος κατά την επίλυση της διαφοράς πέρα από την αυστηρή εφαρμογή του κανόνα δικαίου, δηλ. αντικειμενικότητα⁸. Αυτές οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξάιρεσης ή παύσης τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι των εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιμαχόμενων συμφερόντων⁹.

Προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου είναι όπως το προϋποθέτει και η Οδηγία, το αποφασιστικό όργανο να θεωρείται δικαιοδοτικό. Η εν λόγω έννοια έχει οριοθετηθεί, με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την έννοια «δικαστήριο κράτους μέλους» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 234 της συνθήκης ΕΚ, με βάση ορισμένα κριτήρια στα οποία πρέπει να ανταποκρίνεται το σχετικό όργανο, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, η ύπαρξη αντιδικίας κατά την ενώπιόν του διαδικασία και η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή των κανόνων δικαίου καθώς και η ανεξαρτησία και η αμεροληψία ¹⁰.

⁷ ΔΕΕ 4-2-1999, Köllensperger και Atzwanger, υπόθ. C-103/97, ΔΕΕ 2-7-2000, Abrahamsson και Anderson, υπόθ. C-407/98. Ανάλογη θέση έχει πάρει και το ΕΔΔΑ στην ΕΔΔΑ 28-6-1984 Campbell και Fell κατά Ηνωμένου Βασιλείου

⁸ ΔΕΕ 2-7-2000, Abrahamsson και Anderson, υπόθ. C-407/98, ΔΕΕ 19-9-2006, Wilson, υπόθ, C.506/04,

⁹ ΔΕΕ 4-2-1999, Köllensperger και Atzwanger, υπόθ. C-103/97, ΔΕΕ 17-9-1997, Dorsch Consult, υπόθ. C-54/96, ΔΕΕ 29-11-2001, De Coster, υπόθ. C-17/00, άλλα και ΕΔΔΑ 28-10-1984 De Cubber κατά Βελγίου

¹⁰ ΔΕΕ 17-9-1997, Dorsch Consult, υπόθ. C-54/96, ΔΕΕ 11-6-1987, Pretore di Salò, υπόθ, 14/86, ΔΕΕ 21-4-1988, Pardini, υπόθ. 338/85, ΔΕΕ 29-11-2001, De Coster, υπόθ. C-17/00, ΔΕΕ 19-12-2012, Επίτροπος ΕλΣυν, υπόθ C- 363/2011

2.- Η ενδικοφανής προσφυγή ως μέσω του διοικητικού αυτοελέγχου

Ο βασικός σκοπός της εισαγωγής της ενδικοφανούς προσφυγής στην εθνική έννομη τάξη είναι η επίλυση των διαφορών, ως ένα στάδιο θεραπείας των πλημμελείων της διοικητικής πράξης πριν από την εισαγωγή τους στο Δικαστήριο¹¹. Επίσης με την υποχρεωτική άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής και τον έλεγχο ουσίας, που το διοικητικό όργανο τελεί, αποφεύγεται η υπερφόρτωση των δικαστηρίων. Όπως δε εύστοχα έχει χαρακτηριστεί, η λειτουργία της είναι προστατευτική, ειρηνευτική, νομιμοποιητική (ή αυτοελέγχου) και διηθητική (ή πληρέστερου δικαστικού ελέγχου)¹². Η άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής έχει θεσπιστεί προκειμένου να λειτουργήσει ως φίλτρο διήθησης των υποθέσεων που άγονται ενώπιον του διοικητικού δικαστή, ώστε όσες εισαχθούν τελικά προς εκδίκαση να είναι εκκαθαρισμένες, «ώριμες» και απαλλαγμένες από τυπικά τουλάχιστον ελαττώματα, όπως αναρμοδιότητα και έλλειψη αιτιολογίας ενώ θα έχουν ήδη αναδειχθεί τα πραγματικά και νομικά τους ζητήματα¹³.

Το ζήτημα, όμως, που ανακύπτει γενικά άλλα και ειδικότερα στον ευαίσθητο χώρο των δημοσίων συμβάσεων είναι αν τελικά ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται. Από τα στατιστικά στοιχεία που υπάρχουν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης αποδεικνύεται, ότι η ενδικοφανής διαδικασία γενικά δεν έχει περάσει στην αντίληψη των διοικητικών οργάνων ως στάδιο ουσιαστικού ελέγχου της διοικητικής δράσης και έγκαιρης επίλυσης των διαφορών με τους πολίτες σε επίπεδο διοίκησης, αλλά ως ένα πρόσθετο στάδιο γραφειοκρατίας πριν την –αναπόφευκτη- προσφυγή στα δικαστήρια¹⁴. Χαρακτηριστική είναι η διαπίστωση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

¹¹ **Ε. Πρεβεδούρου**, Οι ενδικοφανείς προσφυγές ως μέσον επιτάχυνσης, όπ.π., **Στ. Κτιστακή** Η ενδικοφανής διαδικασία επίλυσης διαφορών: αποτελεσματικό μέσο ελέγχου της Διοίκησης σε εποχή οικονομικής κρίσης; ΕφΔΔ, 2015, σελ. 604 επ., **Χ. Δετσαρίδης**, Ζητήματα συνταγματικότητας από την εισαγωγή της ενδικοφανούς προσφυγής στις φορολογικές διαφορές, ΔΦΝ 2014, σε. 1571, (1573)

¹² **Π. Λαζαράτος**, Η διοικητική υποχρέωση ενημερώσεως του ιδιώτη ως προς τις ενδικοφανείς προσφυγές και τα ένδικα βοηθήματα που διαθέτει - Σκέψεις σχετικά με τέσσερα ερωτήματα, Διδικ 1995, σελ. 814 επ.

¹³ **Χ. Δετσαρίδης**, Ζητήματα συνταγματικότητας από την εισαγωγή της ενδικοφανούς προσφυγής στις φορολογικές διαφορές, ΔΦΝ 2014, σε. 1571, (1573)

¹⁴ Βλ. αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου για τη «Διαμόρφωση νομικού καθεστώτος για τον μηχανισμό υποχρεωτικής ενδικοφανούς προσφυγής» του Υπουργείου Δικαιοσύνης

σύμφωνα με την οποία «..... η ενδικοφανής προσφυγή, που θεσπίστηκε με στόχο την ελάφρυνση των διοικητικών δικαστηρίων, δεν εξυπηρετεί το σκοπό της, καθώς εξελίχθηκε σε απλό τύπο, χωρίς ουσιαστική εξέταση των υποθέσεων, γι' αυτό είναι αναγκαίο να αξιοποιηθεί. Προς τούτο, θα πρέπει τα μέλη των αρμόδιων για την εξέτασή της οργάνων να είναι ανεξάρτητα από τις υπηρεσίες που εξέδωσαν την προσβαλλόμενη πράξη και να τους παρέχεται κατάλληλη επιμόρφωση»¹⁵.

3. Κριτική προσέγγιση της ενδικοφανούς διαδικασίας του Ν. 3886/2010

Ήδη συμπληρώθηκαν 19 χρόνια από την εισαγωγή της ενδικοφανούς διαδικασίας στις δημόσιες συμβάσεις, αν υπολογίσει κανείς και τις διατάξεις του Ν. 2522/1997 που ουσιαστικά καθιερώθηκε η υποχρεωτικότητα της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής στην αναθέτουσα αρχή. Ωστόσο παρά την ύπαρξη αυτού του «διαδικαστικού φίλτρου» στις διαφορές που ανέκυψαν και ανακύπτουν κατά το στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, ούτε οι υποθέσεις ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου για παροχή προσωρινής έννομης προστασίας μειώθηκαν, ούτε αυτές φθάνουν εκκαθαρισμένες και χωρίς τυπικά ελαττώματα, όπως ο νομοθέτης επιθυμούσε. Με το Ν. 3886/2010 διατηρήθηκε η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής από τον υποψήφιο ανάδοχο κατά της παράνομης πράξης ή παράλειψης οργάνων του διαγωνισμού με αποφασιστική και όχι γνωμοδοτική¹⁶.

Βασική αιτία της αποτυχίας των στόχων της ενδικοφανούς διαδικασίας είναι το γεγονός ότι δεν εδραιώθηκε η εμπιστοσύνη στον υποψήφιο ανάδοχο περι της νομιμότητας και της ορθότητας απόφασης που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής. Το σύστημα της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής «ενώπιον της ίδιας της αναθέτουσας αρχής» θεωρείται ότι δεν παρέχει τα εχέγγυα μιας αντικειμενικής κρίσης, αφού η αναθέτουσα αρχή παίζει το ρόλο κριτή και κρινόμενου, ενώ και στην πράξη έχει κατακριθεί, διότι οι αναθέτουσες αρχές συνήθως απορρίπτουν τις προσφυγές είτε σιωπηρά

¹⁵ Βλ. την από 4-11-2010 έκθεσή της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

¹⁶ ΣτΕ Επν.Αν 63/2012, ΣτΕ Επν.Αν 65/2012, ΣτΕ Επν.Αν 305/2011

είτε χωρίς κάποια διαφορετική αιτιολογία από αυτή που χρησιμοποίησαν στην προσβληθείσα απόφασή τους.

Η προβληματική κατάσταση της ενδικοφανούς διαδικασίας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων έχει διαπιστωθεί και προβλέφθηκε στον πρόσφατο Ν. 4336/2015¹⁷, όπου χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι «Η Ελλάδα χρειάζεται να λάβει περαιτέρω μέτρα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων για την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας του ελληνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων, την πρόληψη ανάρμοστων συμπεριφορών και την εξασφάλιση μεγαλύτερης λογοδοσίας και έλεγχου» Έτσι ξεκίνησε η νομοθέτηση ενός νέου συστήματος προδικαστικών/διοικητικών προσφυγών με βάση το από 21.10.15 action plan on public procurement της ΕΕ και το οποίο προέβλεπε τη σύσταση ενός μοναδικού κεντρικού σώματος ενδικοφανών προσφυγών, επαρκώς στελεχωμένο που να λαμβάνει αποφάσεις μέσα σε σύντομες προθεσμίες, ώστε να εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των προδικαστικών προσφυγών και την ενότητα των αποφάσεων. Τα ειδικότερα, σχετικά με τη φύση και το έργο του ειδικού αυτού κεντρικού οργάνου εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών, προβλέπονται στο SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management]) Brief 25/July 2013¹⁸, όπου συγκεκριμένα προβλέπεται ότι οι αποφάσεις του οργάνου πρέπει να είναι πάντοτε αιτιολογημένες και να υπόκεινται σε δικαστικό επανέλεγχο από ένα άλλο σώμα, τόσο το όργανο όσο και τα μέλη του πρέπει να έχουν ανεξαρτησία σε σχέση με τα διάδικα μέρη και την Κυβέρνηση, δεν πρέπει αυτό να τελεί υπό την επίβλεψη ενός Υπουργού και να είναι εντεταγμένο σε κάποια ιεραρχία, η καλύτερη δε λύση είναι να τεθεί εκτός των Υπουργείων, κατά προτίμηση ως ένας ξεχωριστός θεσμός, πρέπει να είναι ανεξάρτητο και από άλλα όργανα, αρμόδια για την πολιτική, ερμηνεία, εφαρμογή των προμηθειών και από όσα ασκούν προληπτικό έλεγχο, πρέπει να έχει οικονομική ανεξαρτησία, δικό του προϋπολογισμό και χρηματοδότηση και να είναι αυτοτελώς στελεχωμένο και εξοπλισμένο, ο διορισμός και η απόλυση

¹⁷ Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης ΦΕΚ Α΄ 94/2-15

¹⁸ Κοινή πρωτοβουλία του ΟΟΣΑ και της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις

των μελών του να ρυθμίζεται από ειδικούς κανόνες, να διέπεται από ειδικές ρυθμίσεις και να στελεχώνεται από εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο να αμείβεται με ειδικό μισθολόγιο και, τέλος, και να λειτουργεί σε περισσότερα τμήματα για την ταχύτερη επίλυση των υποθέσεων.

4.- Το νέο νομικό πλαίσιο των ενδικοφανών προσφυγών (Ν. 4412/2016)¹⁹

Αποτέλεσμα όλης αυτής της νομοθετικής πρωτοβουλίας ήταν η εισαγωγή στην εσωτερική έννομη τάξη των δημοσίων συμβάσεων της Ανεξάρτητης Αρχής «Αρχή Επίλυσης Προδικαστικών Προσφυγών» (ΑΕΠΠ), οποία θα κρίνει τις ενδικοφανείς προσφυγές κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) Ευρώ (στο οποίο δε συμπεριλαμβάνεται Φ.Π.Α.), ενώ την απόφαση αυτή μπορεί να προσβάλει το θιγόμενο μέρος ενώπιον των ακυρωτικών δικαστηρίων κατά τις διατάξεις του ΠΔ 18/1989²⁰. Η ΑΕΠΠ αποτελείται από τριάντα ένα μέλη, εκ των οποίων ένας Πρόεδρος και 30 μέλη, τα οποία είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, τελούν δε, για το λόγο αυτό, σε αναστολή άσκησης οποιουδήποτε άμισθου ή έμμισθου δημοσίου ή δικηγορικού λειτουργήματος²¹.

Στο νόμο προβλέπεται 10ημερη προθεσμία για την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής, προσδιορισμός και συζήτησης της μέσα σε 40 μέρες από την άσκηση και έκδοση απόφασης εντός αποκλειστικής προθεσμίας 20 ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής²². Έτσι ευελπιστεί ο νομοθέτης να επιλύεται η διαφορά τουλάχιστον σε επίπεδο

¹⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 50 του Ν.4446/2016 (ΦΕΚ Α 240/22.12.2016) που αντικατέστησε την παρ. 7 του άρθρου 379 του Ν. 4412/2016, οι διατάξεις του νόμου περί ενδικοφανούς διαδικασίας και έννομης προστασίας αρχίζουν να εφαρμόζονται από την 31η Μαρτίου 2017.

²⁰ Άρθρο 345 Ν. 4412/2016

²¹ Άρθρο 348 Ν. 4412/2016

²² Άρθρα 361 και 365 Ν. 4412/2016

ενδικοφανούς διαδικασίας σε 70 μέρες από την έκδοση της πράξης της αναθέτουσας αρχής.

Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, ωστόσο δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας. Ο θιγόμενος έχει την δυνατότητα να ζητήσει από την Αρχή να εκδώσει πράξη αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης και να ορίσει τα κατάλληλα μέτρα έως ότου αποφανθεί για την προσφυγή²³

5- Συμπέρασμα

Ουσιαστική προϋπόθεση για την επιτυχία αυτού άλλα και του κάθε συστήματος εξέτασης των ενδικοφανών διαδικασιών είναι η σύνθεση των διοικητικών οργάνων που κρίνουν τις ενδικοφανείς προσφυγές. Για το λόγο αυτό η φιλοσοφία του κάθε σχετικού νομοθετήματος θα πρέπει να κινείται στην επιλογή λύσεων ώστε να αυξηθεί η αξιοπιστία των οργάνων ελέγχου και η πειστικότητα των αποφάσεών του. Τα συλλογικά αυτά όργανα θα πρέπει να αποτελούνται από μέλη, τα οποία λόγω θέσεως, γνώσεων, εμπειρίας και επί μακρόν ενασχόλησης με το σχετικό αντικείμενο, θα παρέχουν εχέγγυα αντικειμενικής και εμπειριστατωμένης κρίσης. Μόνο έτσι παρέχονται οι αναγκαίες εγγυήσεις δίκαιης, αντικειμενικής και αμερόληπτης κρίσης, προκειμένου να είναι συμβατή με το νομικό πολιτισμό και το δικαιοσύνη σύστημα της χώρας η ανάθεση της επίλυσης των κάθε είδους διοικητικών διαφορών σε συλλογικά όργανα δικαιοδοτικού χαρακτήρα. Με αυτό το συμπέρασμα το νέο σύστημα επίλυσης των ενδικοφανών προσφυγών στις διοικητικές και δημόσιες συμβάσεις ξεκινά καταρχήν με πολύ αισιόδοξη προοπτική για την επίτευξη των στόχων του δικονομικού νομοθέτη. Αυτό που απομένει είναι η δοκιμασία του στην πράξη.

²³ Άρθρα 364 και 366 Ν. 4412/2016